

КРИМИНАЛИСТИКА

ДАЛИ РЕАЛНОСТТА ПРИЛИЧА НА КИНОТО?

материал на **Ева Дончева**

CRIME SCENE DO NOT CROSS

Криминалните сериали и романи винаги са били едни от най-предпочитаните жанрове, особено сред по-младите хора. Светът, в който попадаме, когато четем или гледаме как се разкрива едно престъпление, е, меко казано, примамлив. Виждаме как на пръв поглед невъзможна за разплитане загадка стъпка по стъпка става все по-малко загадъчна, а криминалистите, като истински мажъосници, достигат до заключения, за които никога не бихме се сетили. И, разбира се, за да направят това, се опират на всевъзможни миниатюрни, почти невидими, доказателства, които се появяват на възможно най-странните места.

Да обобщим - за да бъдете криминалисти, трябва да имате набито око, да сте наблюдателни, да отворите всичките си сетива и да сте авантюристично настроени. Учете 4 години като всички други бакалаври и получавате изключително вълнуваща и динамична професия след това. Естествено, това звучи много привлекателно, но дали наистина това е реалността?

Какво е криминалистика и с какво тя се различава от криминологията?

Криминалистиката е наказателно правна наука, която изучава обществените отношения, свързани с разследването, разкриването, предотвратяването на престъпления. Криминологията пък е наука за престъплението във фазата на неговото възникване и извършване. Тук се изучават и методици за превенция и предотвратяване на престъплени-

ята, докато обект на криминалистиката са вече извършени престъпления.

Криминалистиката се занимава с откриване, изземване, изследване, оценяване и съхранение на доказателствата за престъплението. Нейната цел е разкриването на извършителя въз основа на доказателствата, търси се обективната истина.

Предмет на криминалистиката са процесите и закономерностите на отразяване на събитие то на

престъплението – среда, възникване на материални и идеални следи и други веществени доказателства. Работата на криминалистите първа започва със събирането на доказателствата – освен за изземването, те отговарят и за фиксирането, състоянието, изменението, изследването и унищожаването им. За целта обучението по криминалистика набляга на начините, сред-

НЕ БИВА ДА СИ ПРЕДСТАВЯТЕ, ЧЕ ТОВА Е ОФИС РАБОТА, КОЯТО ЗАПОЧВА В 9 И ПРИКЛЮЧВА НАЙ-КЪСНО ОКОЛО 18 ЧАСА

ствата и правилата за работа с доказателствата. Други важни аспекти, които се изучават, са тактическа организация на разследването и методика за разследване на различните видове престъпления. Като правна наука, криминалистиката се занимава и с организацията на отделните процесуални способности на доказване на престъпленията.

За основоположник на науката се счита Ханс Грос. По негово мнение, криминалистиката изучава изкуството на провеждането на следствените действия и най-доброто възможно съчетаване между тях, тя изследва начините и мотивите за извършване на престъпления, а от тук – и начините за тяхното разкриване.

Какво се изучава в специалност Криминалистика?

Криминалистика, освен самостоятелна специалност, може да бъде преподавана и като отделна дисциплина в специалности като „Право“ или „Противодействие на престъпността и опазване на общественения ред“. Предлага се и като профил на тези специалности.

Като специалност, криминалистиката използва широка нормативна база – в България използва Конституцията, Наказателния кодекс, Наказателно-процесуалния кодекс, Закона за съдебната власт, Наредбата за полицейска регистрация, инструкции за работа с автоматизирана дактилоскопна идентификационна система.

Изучават се наказателно право, наказателно-процесуално право, криминология, съдебна медицина, съдебна психология, съдебна психиатрия, естествени и технически науки, теория на риска и безопасността, противодействие на престъпността, опазване на обществения ред.

Ако искате да се реализирате в разузнаването, профилът ви ще включва и дисциплини като теория на оперативно-издирвателното производство, криминална престъпност, икономическа престъпност и други.

Учебните планове предвиждат и практика в системата на МВР, посещаване на наказателни дела в съдилища, посещения в затвори и детски педагогически стаи.

Според избора от вас профил можете да имате стажове и в охранителни фирми, пробационни служби, банкови и застрахователни учреждения. Получавате знания и за най-новите технологии при изследване на доказателствата, извършване на трасологични, балистични и

КРИМИНАЛИСТИКАТА СЕ ЗАНИМАВА С ОТКРИВАНЕ, ИЗЗЕМВАНЕ, ИЗСЛЕДВАНЕ, ОЦЕНЯВАНЕ И СЪХРАНЕНИЕ НА ДОКАЗАТЕЛСТВОТА ЗА ПРЕСТЪПЛЕНИЕТО

SCENE DO NOT
CRIME SCENE

гактилоскопски експертизи.

Къде са вашите възможности за кариерно развитие след като завършите Криминалистика?

Очевидните места, на които можете да работите, са, разбира се, правораздавателната и правоохранителната област. В полицията и наказателното право винаги има място за криминалисти. Изобщо, в публичния сектор работа за вас ще се намери в МВР, в някои дирекции на Министерство на правосъдието, в общински звена за обществен ред и сигурност. Също така, завършвайки криминалистика, можете да станете част от екипите, които съдействат за усъвършенстване на наказателно-процесуалната правна уредба по отношение на разследването на престъпления.

Ако обаче мислите, че някои от по-натуралистичните аспекти на разследването на престъпления няма да ви поне-

сам, за вас има място и в планирането, участието и ръководенето на дейности по охраната на обществения ред. Място за завършилите крими-

носни качества - и във физически, и в психологически аспекти.

Като начало, важно е наистина да сте в добра физическа

УНИВЕРСИТЕТИТЕ В БЪЛГАРИЯ Я ПРЕДЛАГАТ КАТО ДИСЦИПЛИНА ИЛИ КАТО ПРОФИЛ НА ОБУЧЕНИЕ КЪМ ДРУГИ СПЕЦИАЛНОСТИ

налистика има и в частния сектор - охранителни фирми, детективски бюра. Някои от по-големите частни фирми могат да ви наемат и като експерт по сигурността. В политически и обществени организации за борба с престъпността също има работа за вас.

Какво да очаквате, когато започнете да работите в сферата на криминалистиката?

Ако се замисляте за образование в областта, вече знаете от книгите и киното, че криминалистите са хора, които притежават комплексни лич-

форма и да я поддържате. Ще ви се налага да работите на трудни терени, а често разследването ще отнема много часове, така че ще трябва да възпитате у себе си и издръжливост на безсъние. Не бива да си представяте, че това е офис работа, която започва в 9 и приключва най-късно около 18 часа. Често ще попагате на местопрестъпления, където гледката ще се колебае между неприятна и ужасяваща, ето защо трябва да имате и наистина здрав стомах. Ако ви прилошава от кръв или силни миризми, по-добре се насочете към друг бранш.

Търпението също е нещо

Важно за работата ви като криминалист. Търсенето на доказателства, обработката им и изследването ще ви костват часове в лабораторията над микроскопа и необходимите реактиви. Нерядко ще стигате и до задънени улици, тъй като в разследването ще има твърде много неизвестни, които системата и базата данни, с които разполагате, няма да успеят да открият. Пред вас ще има и други затруднения – на различните етапи от разследването ще имате нужда от редица разрешения от по-високите нива на управление, без които няма да можете да продължите. Какви точни документи ви трябва зависи от държавата и областта на криминалистиката, в които работите към момента.

Аналитичното мислене и богатото въображение са задължителна част от личността на добрия криминалист. Често в работата ви ще се случва да имате отделни фрагменти, доказателства, които на пръв поглед изобщо нямат връзка помежду си. Вие ще бъдете тези, които първо трябва да си представят цялостната картина, а след това да откриете връзката между отделните налични доказателства. Важно е да имате широки познания по психология, а няма да бъде лошо и да четете повече за езика на тялото и правилното разчитане на сигналите му – понякога това може да бъде ключът, който да ви помогне да излезете от задънената улица в разследването. И така, припознали сте вече в този търпелив,

АНАЛИТИЧНОТО МИСЛЕНЕ И БОГАТОТО ВЪОБРАЖЕНИЕ СА ЗАДЪЛЖИТЕЛНА ЧАСТ ОТ ЛИЧНОСТТА НА ДОБРИЯ КРИМИНАЛИСТ

издръжлив човек с аналитично мислене и богато въображение и сте взели решението, че професията криминалист е за вас. За да ви е по-лесно с търсенето, поне ако сте решили да останете да учите в България, ето няколко полезни опорни точки, от които да започнете търсенето на университет:

- Специалност „Криминалистика“ у нас като такава не съществува. Университетите я предлагат като дисциплина или като профил на обучение към други специалности.
- Можете да учите в Академията на МВР или във ВСУ и да запишете профил криминалистика, или да учите право в СУ например и да я изучавате като дисциплина.
- Когато избирате, разгледайте внимателно и другите дисциплини от учебния план, след като вече знаете какво ще ви бъде необходимо в работата

Криминалистиката е нелека за изучаване, но, със сигурност, интересна за упражняване професия. Надявам се, след като сте прочели тези страници, да сте поне малко по-близо до просветлението дали това наистина е вашето поле за развитие.

